

POLITIKA I GOSPODARSTVO

Ispitni katalog
za državnu maturu u
školskoj godini 2021./2022.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ISPITNI KATALOG ZA **DRŽAVNU Maturu** U ŠKOLSKOJ GODINI 2021./2022.
POLITIKA I GOSPODARSTVO

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

SADRŽAJ

UVOD	5
1. PODRUČJA ISPITIVANJA	6
2. OBRAZOVNI ISHODI	7
3. STRUKTURA ISPITA	11
4. TEHNIČKI OPIS ISPITA	12
4.1. TRAJANJE ISPITA	12
4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA	12
4.3. PRIBOR	13
5. OPIS BODOVANJA	14
6. PRIMJERI ZADATAKA	15
6.1. PRIMJER ZADATKA VIŠESTRUKOGA IZBORA	15
6.2. PRIMJER ZADATKA KRATKOGA ODGOVORA	16
6.3. PRIMJER ZADATKA PRODUŽENOGA ODGOVORA	17
7. PRIPREMA ZA ISPIT	19

Napomena:

Ispitni materijali iz Politike i gospodarstva pisani su prema Hrvatskome pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (<http://www.ihjj.hr>, 2013.).

U obrazovnim ishodima preuzetim iz kurikuluma napravljene su jezične korekcije sukladno normi hrvatskoga standardnog jezika.

UVOD

Politika i gospodarstvo izborni je predmet državne mature.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Politike i gospodarstva temeljni je dokument ispita u kojemu su navedeni i objašnjeni sadržaji, kriteriji te načini ispitivanja i vrednovanja znanja u školskoj godini 2021./2022. Usklađen je s odobrenim kurikulumom za nastavni predmet Politiku i gospodarstvo za gimnazije u Republici Hrvatskoj¹.

Sadrži sedam poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka
7. Priprema za ispit.

U prvome i drugome poglavlju navedeno je što se ispituje u ispitu. U prvome poglavlju navedena su područja ispitivanja, a u drugome ključna znanja i vještine koje pristupnik² treba usvojiti.

U trećemu, četvrtome i petome poglavlju opisani su način ispitivanja, struktura i oblik ispita, vrste zadataka te način rješavanja i vrednovanja zadataka i područja ispitivanja.

U šestome poglavlju navedeni su primjeri zadataka s detaljnim objašnjenjem, a u sedmome poglavlju objašnjeno je na koji se način treba pripremiti za ispit.

¹ NN, br. 7/19. (22. 1. 2019.), Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Politiku i gospodarstvo za gimnazije u Republici Hrvatskoj

² Termin „pristupnik” u ispitnome katalogu podrazumijeva rodnu razliku te se odnosi i na pristupnice i na pristupnike.

1. PODRUČJA ISPITIVANJA

Cilj je ispita državne mature iz Politike i gospodarstva procijeniti usvojenost i primjenu temeljnih koncepata političke pismenosti, ekonomske pismenosti i civilnoga društva.

To uključuje:

- znanja o obilježjima političke i ekonomske zajednice
- znanja o ustrojstvu vlasti Republike Hrvatske
- poznavanje demokratskih načela i vrijednosti
- poznavanje principa političkoga i ekonomskoga djelovanja u uvjetima slobode izbora i tržišne slobode
- kritičko promišljanje i suočavanje s političkim i ekonomskim problemima, događajima i potencijalima u lokalnoj, državnoj, europskoj i globalnoj zajednici
- donošenje odluka za ostvarivanje općega dobra.

Ispitom državne mature iz Politike i gospodarstva provjerava se dostignuta razina znanja te kompetencije pristupnika u sljedećim područjima i potpodručjima:

- *Politička pismenost:*
  - *Obilježja političke zajednice i položaj građana u njoj*
  - *Struktura vlasti i koncept vladavine prava*
- *Ekonomska pismenost:*
  - *Obilježja ekonomske zajednice i položaj građana u njoj*
  - *Izazovi ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja*
- *Civilno društvo:*
  - *Ljudska prava i građanska participacija*
  - *Politički i ekonomski sustav Republike Hrvatske.*

2. OBRAZOVNI ISHODI

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja navedeni obrazovni ishodi odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati i razumjeti da bi ostvario željeni rezultat u ispitivanju državne mature iz Politike i gospodarstva. Definirani obrazovni ishodi iz predmetnoga kurikuluma iz Politike i gospodarstva navedeni su i razrađeni u tablici 1.

Tablica 1. Razrada obrazovnih ishoda

PODRUČJE 1. POLITIČKA PISMENOST		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
1.1. Obilježja političke zajednice i položaj građana u njoj	1.1.1. Učenik argumentirano objašnjava obilježja političke zajednice i položaj građana u njoj. (PG A.1)	♦ prepoznaje politiku kao racionalnu djelatnost uređenja zajednice i javnih odnosa ♦ opisuje obilježja politike i političke zajednice (npr. političko djelovanje, vlast, moć itd.) ♦ navodi političke subjekte i procese (npr. političke stranke, udruge, građani, narod, referendum, peticija itd.) ♦ objašnjava političke subjekte i procese (npr. političke stranke, udruge, građani, narod, referendum, peticija itd.) ♦ interpretira prednosti i nedostatke primjera javnih politika ♦ predlaže alternativna rješenja primjerima javnih politika ♦ uspoređuje različite vrste političkih sustava i oblike državnoga uređenja ♦ razlikuje tipove političkih poredaka
1.2. Struktura vlasti i koncept vladavine prava	1.2.1. Učenik analizira strukturu vlasti i koncept vladavine prava. (PG A.2)	♦ imenuje institucije vlasti ♦ objašnjava nadležnosti institucija vlasti ♦ objašnjava načelo diobe i načelo legitimnosti vlasti ♦ analizira političke izborne procese ♦ prepoznaje sastavnice izbornoga procesa (npr. izborni sustavi, izborna prava itd.) ♦ objašnjava koncept vladavine prava ♦ objašnjava pravnu, društvenu i moralnu odgovornost vlasti i građana u jačanju pravne države (npr. politička odgovornost, korupcija, građanske inicijative itd.)

PODRUČJE 2. EKONOMSKA PISMENOST		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
2.1. Obilježja ekonomske zajednice i položaj građana u njoj	2.1.1. Učenik argumentirano objašnjava obilježja ekonomske zajednice i položaj građana u njoj. (PG B.1)	♦ prepoznaje ograničenost resursa ♦ objašnjava posljedice ograničenosti resursa ♦ objašnjava ekonomske sustave i procese ♦ uspoređuje ekonomske sustave i procese ♦ objašnjava ekonomske organizacije ♦ uspoređuje ekonomske organizacije ♦ analizira djelovanje ekonomskih zakona ♦ opisuje aspekte poduzetničkoga pothvata (npr. marketing, inovativnost, rizik, konkurentnost itd.) ♦ objašnjava ulogu države u suvremenome gospodarstvu ♦ identificira ulogu društveno-odgovornoga poslovanja i odlučivanja u zajednici (npr. zahtjevi etičkoga poslovanja, racionalno i štedljivo djelovanje, odnos prema okolišu, odnos prema investicijama, odnos prema socijalno osjetljivim skupinama itd.)
2.2. Izazovi ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja	2.2.1. Učenik procjenjuje izazove ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja. (PG B.2)	♦ navodi gospodarske aktivnosti u različitim područjima s obzirom na iskoristivost resursa ♦ uspoređuje gospodarske aktivnosti u različitim područjima s obzirom na iskoristivost resursa ♦ opisuje aspekte globalne ekonomije (npr. transnacionalna privreda, međunarodna podjela rada, međunarodne ekonomske institucije itd.) ♦ uspoređuje aktualne ekonomske procese na domaćemu i globalnomu tržištu

PODRUČJE 2. EKONOMSKA PISMENOST		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
2.2. Izazovi ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja	2.2.1. Učenik procjenjuje izazove ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja. (PG B.2)	♦ opisuje ulogu financijskih institucija i njihov utjecaj na nacionalne i/ili regionalne ekonomije ♦ objašnjava načine zaštite socijalnih i ekonomskih prava ♦ prepoznaje povezanost ljudskog djelovanja i ekonomskog razvoja s očuvanjem okoliša i gospodarskim rastom
PODRUČJE 3. CIVILNO DRUŠTVO		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
3.1. Ljudska prava i građanska participacija	3.1.1. Učenik procjenjuje i promiče zaštitu i razvoj ljudskih prava te sudjelovanje građana u razvoju demokratskih odnosa. (PG C.1)	♦ definira ljudska prava i slobode ♦ objašnjava razvoj ljudskih prava i sloboda u različitim političkim zajednicama ♦ uočava primjere kršenja ljudskih prava ♦ opisuje važnost institucionalne zaštite individualnih i kolektivnih prava na razini Republike Hrvatske, Europe i svijeta ♦ razlikuje pravnu, političku i moralnu razinu odgovornosti u zaštiti ljudskih prava ♦ uočava primjere stereotipa, predrasuda, diskriminacije i drugih oblika nepravdnoga i nehumanoga postupanja prema ljudima po različitoj osnovi ♦ opisuje pojam civilnoga društva i njegovu važnost u razvoju demokracije ♦ objašnjava važnost sudjelovanja u demokratskome odlučivanju radi zaštite i promicanja osobnih i društvenih interesa ♦ interpretira utjecaj medija na oblikovanje javnoga mnijenja i javnih politika (npr. propaganda, političke kampanje, javni pristup informacijama itd.)

PODRUČJE 3. CIVILNO DRUŠTVO		
POTPODRUČJE	OBRAZOVNI ISHODI IZ KURIKULUMA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
3.2. Politički i ekonomski sustav Republike Hrvatske	3.2.1. Učenik argumentirano objašnjava povezanost političkoga i ekonomskoga sustava Republike Hrvatske i položaj građana u njoj. (PG C.2)	♦ imenuje institucije vlasti Republike Hrvatske ♦ opisuje institucije vlasti Republike Hrvatske ♦ uspoređuje nadležnosti institucija vlasti Republike Hrvatske i navodi primjere iz svakodnevnoga života ♦ identificira trodiobu vlasti u Republici Hrvatskoj ♦ objašnjava parlamentarni politički sustav Republike Hrvatske ♦ objašnjava temeljne odrednice gospodarskoga sustava Republike Hrvatske ♦ objašnjava upravljanje hrvatskim resursima na temelju političkih odluka ♦ opisuje proces uspostave samostalnosti i suvereniteta Republike Hrvatske ♦ opisuje proces političke i gospodarske tranzicije Republike Hrvatske

3. STRUKTURA ISPITA

Ispit državne mature iz Politike i gospodarstva sadrži **50 zadataka**.

Struktura cjelokupnoga ispita prema broju zadataka, broju bodova iz pojedinoga područja ispitivanja te zastupljenosti u ispitu prikazana je u tablici 2.

Tablica 2. Struktura cjelokupnoga ispita

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA	ZASTUPLJENOST U ISPITU (%)
Politička pismenost	16	17	32
Ekonomska pismenost	15	16	30
Civilno društvo	19	20	38
UKUPNO	50	53	100

Struktura ispita prema vrsti zadataka kojima se ispituje pojedino područje prikazana je u tablici 3.

Tablica 3. Struktura ispita prema vrsti zadataka

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPNO
	Zadatci višestrukoga izbora	Zadatci kratkoga odgovora	Zadatci produženoga odgovora	
Politička pismenost	8	7	1	16
Ekonomska pismenost	8	6	1	15
Civilno društvo	9	9	1	19
UKUPNO	25	22	3	50

4. TEHNIČKI OPIS ISPITA

Tehnički opis ispita podrazumijeva trajanje ispita, izgled i način rješavanja ispita te pribor za rješavanje ispita.

4.1. TRAJANJE ISPITA

Ispit iz Politike i gospodarstva traje **90 minuta** bez stanke. Vremenik provedbe bit će objavljen na mrežnoj stranici Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr).

4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA

Pristupnici dobivaju sigurnosnu vrećicu u kojoj su ispitna knjižica, list za odgovore i listovi za koncept (odvojeni od ispitne knjižice). Sadržaj listova za koncept **neće** se bodovati.

Važno je pažljivo pročitati tekst općih uputa i tekst uputa za rješavanje zadataka i označavanje točnih odgovora.

Uz svaku vrstu zadataka priložena je uputa za rješavanje. Važno je pažljivo pročitati te upute jer je u njima naznačen i način označavanja točnih odgovora.

Primjeri uputa za rješavanje pojedinih vrsta zadataka nalaze se u poglavlju *Primjeri zadataka*.

U zadacima zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora) pristupnik mora označiti točne odgovore znakom X na listu za odgovore. Ako pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

U zadacima otvorenoga tipa pristupnik mora odgovoriti kratkim odgovorom – riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom (zadatci kratkoga odgovora) ili odgovoriti s nekoliko rečenica na za to predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici (zadatci produženoga odgovora). U zadacima produženoga odgovora nalazi se polazni tekst i pitanje na koje pristupnik mora odgovoriti s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak. Pristupnik mora svoj odgovor napisati na za to predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ako pristupnik pogriješi, treba precrtati netočan odgovor, staviti ga u zagradu, napisati točan odgovor i staviti skraćeni potpis pokraj točnoga odgovora. Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.

Pri rješavanju zadataka otvorenoga tipa pristupnici mogu upotrebljavati list za koncept, ali na kraju moraju svoje odgovore čitko prepisati na za to predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

4.3. PRIBOR

Tijekom pisanja ispita dopušteno je upotrebljavati isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

5. OPIS BODOVANJA

Pristupnik u ispitu može ostvariti **53 boda**.

Svaki točno označen odgovor na listu za odgovore u zadacima višestrukoga izbora donosi jedan bod. Uspješnim rješavanjem tih zadataka pristupnik može ostvariti **25** bodova.

Svaki točan odgovor u zadacima kratkoga odgovora donosi jedan bod. Uspješnim rješavanjem tih zadataka pristupnik može ostvariti **22** boda.

Svaki točan odgovor u zadacima produženoga odgovora donosi dva boda. Uspješnim rješavanjem tih zadataka pristupnik može ostvariti **6** bodova.

Opis bodovanja prema vrsti zadataka prikazan je u tablici 4.

Tablica 4. Opis bodovanja prema vrsti zadataka

Zadatci višestrukoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora
Zadatci kratkoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – djelomično točan odgovor, netočan odgovor ili izostanak odgovora
Zadatci produženoga odgovora	2 boda – navedeni su i objašnjeni svi elementi točnoga odgovora 1 bod – naveden je i objašnjen jedan ili nekoliko elemenata točnoga odgovora (ovisno o broju traženih elemenata u zadatku) 0 bodova – nije naveden nijedan element točnoga odgovora, izostanak odgovora

Najveći broj bodova koje pristupnici mogu ostvariti s obzirom na vrstu zadataka prikazan je u tablici 5.

Tablica 5. Vrednovanje ispita prema vrsti zadataka

VRSTA ZADATAKA	BROJ BODOVA
Zadatci višestrukoga izbora	25
Zadatci kratkoga odgovora	22
Zadatci produženoga odgovora	6
UKUPNO	53

6. PRIMJERI ZADATAKA

U ovome su poglavlju navedeni primjeri zadataka. Uz svaki primjer zadatka navedena je uputa za rješavanje tih zadataka, točan odgovor, područje ispitivanja, potpodručje ispitivanja, obrazovni ishod koji se tim zadatkom ispituje te način bodovanja.

6.1. PRIMJER ZADATKA VIŠESTRUKOGA IZBORA

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), osnove (u kojoj je postavljen zadatak) te četiriju ponuđenih odgovora od kojih je jedan točan.

Uputa za rješavanje zadatka višestrukoga izbora glasi:

U sljedećemu zadatku od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Koja je od navedenih ovlasti u nadležnosti Hrvatskoga sabora?

- A.** odlučivanje o odgovornosti predsjednika Republike Hrvatske
- B.** predlaganje ministra unutarnjih poslova
- C.** raspisivanje izbora za Hrvatski sabor
- D.** odlučivanje o ratu i miru

TOČAN ODGOVOR: D

PODRUČJE ISPITIVANJA: 3. *Civilno društvo*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: 3.2. *Politički i ekonomski sustav Republike Hrvatske*

OBRAZOVNI ISHOD: 3.2.1. Učenik argumentirano objašnjava povezanost političkog i ekonomskog sustava Republike Hrvatske i položaj građana u njoj. (PG C.2)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

6.2. PRIMJER ZADATKA KRATKOGA ODGOVORA

Zadatak kratkoga odgovora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove (najčešće pitanja) u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

Uputa za rješavanje zadatka kratkoga odgovora glasi:

U sljedećemu zadatku odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Na tržištu se povećala potražnja za ekološki uzgojenim narančama. Kako će povećana potražnja utjecati na proizvodnju naranči ako su ostali tržišni uvjeti neizmijenjeni?

TOČAN ODGOVOR: Povećat će se proizvodnja naranči.

PODRUČJE ISPITIVANJA: 2. *Ekonomska pismenost*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: 2.1. *Obilježja ekonomske zajednice i položaj građana u njoj*

OBRAZOVNI ISHOD: 2.1.1. Učenik argumentirano objašnjava obilježja ekonomske zajednice i položaj građana u njoj. (PG B.1)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor, djelomično točan odgovor ili izostanak odgovora

6.3. PRIMJER ZADATAKA PRODUŽENOGA ODGOVORA

Zadatak produženoga odgovora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove (u kojoj je postavljen zadatak).

Uputa za rješavanje zadatka produženoga odgovora glasi:

U sljedećemu zadatku pažljivo pročitajte polazni sadržaj³ i odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan ili dva boda.

Zadatak:

U demokratskoj državi putem javnoga natječaja gradska skupština dala je u koncesiju (na korištenje) kućice za prodaju proizvoda na jednome od gradskih trgova. Istraživačka novinarka otkrila je da je, iako je postojao veliki broj zainteresiranih za kućice, većina kućica dana u koncesiju bratu predsjednika vladajuće stranke iz gradske skupštine. Povjerenstvo za sukob interesa potvrdilo je postojanje sukoba u ovome slučaju. Na upit novinarke predsjednik vladajuće stranke tvrdio je kako je cijeli proces bio u skladu sa zakonom, što je državno odvjetništvo potvrdilo.

Navedite i objasnite dva pozitivna i dva negativna aspekta pravne države u demokraciji u navedenome primjeru.

MODEL TOČNOGA ODGOVORA: Pozitivni aspekt odnosi se na *legalnost procedure* dodjeljivanja koncesija za kućice za prodaju proizvoda. Poštivanje zakonskih procedura odlika je funkcionalne vladavine prava unutar pravne države. Nadalje, pozitivni aspekt odnosi se i na *slobodu medija*, tj. mogućnost novinarke da javno propituje povezanost predsjednika vladajuće stranke i njegova brata u kontekstu dodjeljivanja kućica. Negativni aspekt

³ Polazni sadržaj može biti tekst ili jednostavan grafički prilog (osnovni statistički podatci i sl.), a izvori mogu biti dnevne novine, internetski portali, znanstveni članci i literatura te službeni statistički podatci RH, EU i sl. (npr. Državni zavod za statistiku i EUROSTAT).

odnosi se na *prisutan sukob interesa* zbog kojega je *narušena jednakost svih zainteresiranih* za kućice. Nadalje, *privatni interesi postavljeni su ispred javnih interesa / općega dobra*. Također, *izostala je moralna i politička odgovornost predsjednika vladajuće stranke*, što ima negativni učinak na *povjerenje javnosti u institucije pravne države*.

DJELOMIČNO TOČAN ODGOVOR: Pozitivni aspekt odnosi se na *slobodu medija*, tj. mogućnost novinarke da javno propituje povezanost predsjednika vladajuće stranke i njegova brata u kontekstu dodjeljivanja kućica. Negativni aspekt odnosi se na *prisutan sukob interesa* zbog kojega je *narušena jednakost svih zainteresiranih* za kućice.

PODRUČJE ISPITIVANJA: 1. *Politička pismenost*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: 1.2. *Struktura vlasti i koncept vladavine prava*

OBRAZOVNI ISHOD: 1.2.1. Učenik analizira strukturu vlasti i koncept vladavine prava. (PG A.2)

BODOVANJE: 2 boda – navedena su i objašnjena najmanje dva pozitivna i dva negativna aspekta pravne države u demokraciji

1 bod – navedena su i objašnjena najmanje dva aspekta (jedan pozitivan aspekt i jedan negativan aspekt, dva pozitivna aspekta, dva negativna aspekta) pravne države u demokraciji

0 bodova – navedeno je i objašnjeno manje od dvaju aspekata pravne države u demokraciji; izostanak odgovora

7. PRIPREMA ZA ISPIT

Preporuke nastavnicima

Svjesni činjenice da se u gimnazijama održava iznimno malo nastavnih sati Politike i gospodarstva (32 nastavna sata godišnje), upućujemo nastavnike na maksimalnu upotrebu svih mogućih izvora učenja i poučavanja te primjenu različitih nastavnih metoda:

- interdisciplinarnoga planiranja nastave i povezivanja nastavnih sadržaja iz srodnih predmeta
- korištenja pisanih i multimedijских materijala kao izvora za proučavanje aktualnih političkih i ekonomskih situacija
- uključivanja učenika u život zajednice na način da osvijeste mogućnosti vlastitoga utjecaja na svoju društvenu sredinu
- omogućavanja učenicima (ako je ikako moguće) učenje na relevantnim mjestima izvan škole, npr. posjeti političkim i gospodarskim institucijama, razgovori s njihovim predstavnicima i sl.
- razvijanja kritičkoga odnosa kod učenika prema stvarnosti na način da se od njih traži davanje argumentirane kritike i promišljanja gospodarske i političke stvarnosti
- poticanja učenika da samostalno istražuju i svoja stajališta izražavaju u različitim projektima i pisanim prikazima stvarnih zbivanja te da ih provjeravaju kroz oblike suradničkoga učenja u razredu i izvan njega
- razvijanja kod učenika mogućnosti i želje za samostalnim učenjem, osobito kad je riječ o pamćenju činjenica koje su potrebne za relevantno prosuđivanje političke i gospodarske stvarnosti.

Preporuke učenicima

Sadržaji nastavnoga predmeta Politika i gospodarstvo trebali bi pružiti bolje razumijevanje veze sfere politike i sfere gospodarstva u nekoj zajednici. Kako bi se to postiglo, važno je ovaj nastavni predmet proučavati šire od samoga pamćenja temeljnih pojmova.

To bi značilo:

- povezivati ga sa sadržajima ostalih srodnih predmeta (Povijest, Filozofija, Sociologija, Psihologija, Etika, Vjeronauk i sl.)
- pratiti politička i ekonomska zbivanja u društvenoj zajednici kroz medije i moći prepoznati širinu i dubinu njihovih utjecaja
- kritički promišljati o stvarnosti i tražiti kreativna rješenja za njezino poboljšanje na temelju uočenih činjenica političkoga i gospodarskoga života – razumjeti temeljne

pojmove iz Politike i gospodarstva radi lakšega aktivnoga uključivanja u suvremeni politički i gospodarski život

- osvijestiti činjenicu da u uvjetima sveopće i globalne povezanosti utjecaj pojedinca nema granica (osobna odgovornost i svijest o važnosti pojedinačnih odluka).

Literatura za pripremu ispita iz Politike i gospodarstva:

1. Knežević-Hesky, Ana. 2021. *Politika i gospodarstvo: udžbenik iz politike i gospodarstva za četvrti razred gimnazije*. Alfa. Zagreb.
2. Palčić, Natalija; Travaš, Željka. 2021. *Politika i gospodarstvo: udžbenik u četvrtom razredu gimnazije*. Školska knjiga. Zagreb.
3. Sunajko, Goran; Čepo, Dario; Goldstein, Ivo. 2021. *Politika i gospodarstvo: udžbenik za gimnazije*. Udžbenik.hr.
4. Ustav Republike Hrvatske.

Obrazovni ishodi pristupnicima mogu služiti kao provjera usvojenoga znanja.

Pristupnicima se stoga savjetuje:

- proučavanje opisa područja ispitivanja te primjera zadataka
- rješavanje provedenih ispita.

